

სკოპინგის დასკვნა № 129

4.12.2019

საერთო მონაცემები:

საქმიანობის დასახელება: შპს „აშენდი აგრო საქართველოს“ მეღორეობის ფერმა, ცხოველთა სასაკლაო, ცხოველური ნარჩენების ინსინერატორი

საქმიანობის განმახორციელებლის დასახელება და მისამართი: შპს „აშენდი აგრო საქართველო“; საქართველო, ქ. თბილისი, დიდუბის რაიონი, ხოშარაულის ქ. N29

განაცხადის შემოსვლის თარიღი: 10.10.2019

მონაცემები სკოპინგის ანგარიშის შემდგენელის შესახებ: შპს „გრინ ინდასტრი“; საქართველო, თბილისი, ვაკის რაიონი, პეტრე ქავთარაძის ქ., N31, ბინა N75.

ძირითადი საპროექტო მონაცემები:

სკოპინგის დასკვნის მიღების მიზნით სამინისტროში შპს „აშენდი აგრო საქართველოს“ მიერ წარმოდგენილია მეღორეობის ფერმის, ცხოველთა სასაკლაოს და ცხოველური ნარჩენების ინსინერატორის სკოპინგის ანგარიში.

პროექტი ითვალისწინებს არსებულ ფერმაში მეღორეობის კომპლექსის ფუნქციონირებას, რომელიც გათვლილი იქნება 10600 ცხოველის სადგომზე (ამჟამად საწარმოში არის 703 ღორი). ფერმაში წელიწადში დაიკვლება 19742 ღორი და გამოშვებული იქნება 1580 ტონა ხორცი. აღნიშნული მეღორეობის ფერმის კომპლექსი შპს „აშენდი აგრო საქართველოს“ 2019 წლის მარტიდან იჯარით აქვს აღებული.

საქმიანობის განხორციელების ტერიტორია მდებარეობს თეთრიწყაროს მუნიციპალიტეტში სოფ. მარაბდას მიმდებარედ, შემდეგ GPS კოორდინატებზე: X - 481780; Y - 4597134 (ტერიტორიის საკადასტრო კოდი - 84.24.31.029). პირდაპირი მანძილი მოცემული საკადასტრო საზღვრიდან უახლოეს მოსახლემდე შეადგენს დაახლოებით 925 მეტრს.

სკოპინგის ანგარიშის მიხედვით ადგილის შერჩევა მოხდა შემდეგი მიზეზების გამო: უკვე არსებული ფერმის შენობები და ინფრასტრუქტურა; ტერიტორია გარშემორტყმულია სასოფლო-სამეურნეო სავარგულებით; მოსახლეობისაგან დიდი მანძილით დაშორება; ტერიტორიაზე ან მის მახლობლად დაცული ტერიტორიების არ არსებობა; ავტომაგისტრალთან სიახლოვე (350 მეტრი); საწარმომდე მისასვლელად გზა არ გადის დასახლებულ პუნქტში; ტერიტორიაზე ან მის სიახლოვეს არ არის არქოლოგიური ან კულტურული მემკვიდრეობის ძეგლები; მიმდებარედ ტურისტული ან რეკრეციული ზონების არ არსებობა.

ფერმა იმუშავებს დღეში 24 საათს, წელიწადში 365 დღეს. **ტექნოლოგიური ციკლის მიხედვით** წარმოება ფუნქციონირებს ყოველკვირეული ციკლით, რაც იმას ნიშნავს რომ ნეზვებისთვის (გოჭნაყოლი დედალი ღორი) გოჭების ასხლეტვა ხდება ყოველი კვირის გარკვეულ დღეებში. საწარმოს ტერიტორიაზე განთავსებულია ფერმის 7 შენობა, რომლებშიც ცხოველები ატარებენ სასიცოცხლო ციკლის სხვადასხვა სტადიას. ცხოველთა ფერმის შენობები სადგომების მიხედვით დაყოფილია შემდეგნაირად: ფერმის შენობა N 1 - 220 ინდივიდუალური სადგომი ნეზვებისთვის, 20 ინდივიდუალური სადგომი კერატებისთვის, 7 ჯგუფური (თითოეული 11 სულზე); ფერმის შენობა N 2 - 32 ჯგუფური

სადგომი (თითოეული 11 ცხოველისთვის); ფერმის შენობა N 3 – 5 ბოქსი, თითოეული 32 სადგომით; ფერმის შენობა N 4 – 8 ბოქსი, თითოეული 10 ჯგუფური სადგომით; N 5 - 6 ბოქსი, თითოეული 10 ჯგუფური სადგომით; N 6 – 6 ბოქსი, თითოეული 10 ჯგუფური სადგომით; N 7 – 6 ბოქსი, თითოეული 10 ჯგუფური სადგომით. 7 ფერმის შენობების მაქსიმალური დატვირთვა და პარამეტრებია: N1 განყოფილება (მაკეობა) - 270 დედალორი და 10 კერატი, N2 განყოფილება (გვიანი მაკეობა) – 352 დედალორი, N3 (მაწოვარი ნეზვები) – 126 დედალორი და 1694 გოჭი, N4 (ასხლეტილი გოჭები) – 4452 გოჭი, N5 (სუქება-1) – 1800 ღორი, N6 (სუქება-2) – 1800 ღორი, N7 (სუქება-3) -1800 ღორი.

ფერმა წლის განმავლობაში ღორებისთვის მოიხმარს 7200 ტონა საკვებს. საკვების დასამზადებლად საწარმოში არსებობს: ნედლეულის შესანახი 6 სილოსი (60 მ³ მოცულობით), წისქვილი, საკვების შესანახი 6 სილოსი (მოცულობით 30 მ³), ფერმებთან განთავსებულია 12 ცალი სილოსი (მოცულობით 5 მ³).

სკოპინგის ანგარიშის მიხედვით, საქმიანობის განმახორციელებელმა კომპანიამ მოაწყო სასაკლავო, სადაც მიმდინარეობს შიდა მოსაპირკეთებელი სამუშაოები. სასაკლავოს ტერიტორიაზე განთავსდება: ძირითადი მაცივარი, წუნდებული პროდუქციის მაცივარი, საყინულე. სასაკლავო თავდაპირველად გათვლილი იყო 30 ცხოველზე ნაკლების დაკვლაზე, თუმცა საქმიანობის გაფართოების დაგეგმვის გამო დღეში დაიკვლება 30-ზე მეტი ცხოველი. სასაკლავოში ცალ-ცალკე 30 მ³-ის ტევადობის წყალგაუმტარ ორმოებში გროვდება სისხლი და სასაკლავოს რეცხვის შედეგად მიღებული წყალი. სისხლი ხელშეკრულების საფუძველზე გასანადგურებლად გადაეცემა შესაბამისი ნებართვის მქონე კომპანიას. სასაკლავოს რეცხვის შედეგად მიღებული წყალი კი პერიოდულად კომპანიის საასენიზაციო მანქანით გადატანილი იქნება ლაგუნაში (ლაგუნას ტევადობაა - 20 000 მ³).

საწარმოში წელიწადში მოსალოდნელია 45 ტ. ცხოველური ნარჩენის წარმოქმნა (მკვდარი ცხოველები - ფერმის ნარჩენები), და 50 ტ. სასაკლავოს ცხოველური ნარჩენები. საწარმოში იგეგმება ცხოველური ნარჩენებისათვის ორი KP-400 მოდელის ინსინერატორის დამონტაჟება. ერთი სასაკლავოს ცხოველური ნარჩენებისთვის, ხოლო მეორე მკვდარი ცხოველების გასანადგურებლად. ინსინერატორების განსათავსებელი სივრცე უკვე მოწყობილია. სკოპინგის ანგარიშის მიხედვით ერთი ინსინერატორი საწარმოშია, მაგრამ არაა დამონტაჟებული და არ ფუნქციონირებს, ამასთან სამინისტროს წარმომადგენლის მიერ ტერიტორიის დათვალიერების შედეგად გამოირკვა, რომ ერთი ინსინერატორი უკვე განთავსებულია საწარმოს ტერიტორიაზე. ინსინერატორში ერთჯერადად ჩაიტვირთება მაქსიმუმ 400 კგ ნარჩენი, რომლის დაწვასაც სჭირდება 10-14 საათი და წარმოიქმნება 9.07 კგ ნაცარი. ინსინერატორი მოიხმარს 5.9 მ³/სთ ბუნებრივ აირს. სკოპინგის ანგარიშის მიხედვით, ინსინერატორში წარმოქმნილი ნაცარი განთავსდება მუნიციპალურ ნაგავსაყრელზე (იმ შემთხვევაში თუ ვერ მოხდება ნაგავსაყრელზე განთავსების კრიტერიუმების დაკმაყოფილება მოხდება მისი გადაცემა ნარჩენების განთავსების ნებართვის მქონე კომპანიისთვის). კომპანია ნაცარს სასუქად გამოიყენებს მხოლოდ პესტიციდების და აგროქიმიკატების სახელმწიფო კატალოგში რეგისტრაციაში გატარების შემდეგ.

საწარმოში დამონტაჟებულია ცხოველური ფეკალური მასების შესაგროვებელი სისტემა, ფეკალური მასები ცხოველების სადგომების ქვეშ მოთავსებულ არხებში ჩადის, საიდანაც ვაკუუმ სისტემით გადაიქაჩება სატუმბ სადგურში, ხოლო იქიდან ლაგუნაში (კომპანია გეგმავს აღნიშნული ნარჩენები დროები შეინახოს საწარმოს ტერიტორიაზე არსებულ ლაგუნაში). ლაგუნაში ნაკელის ფენა დაფარულია (40 სმ) წყლის ფენით. სკოპინგის ანგარიშის შესაბამისად, ლაგუნის გავსების შემდეგ დაგროვილი ნაკელი გაიფანტება კომპანიის სარგებლობაში არსებულ სასოფლო-სამეურნეო მიწებზე. მაქსიმალური წარმადობის შემთხვევაში ლაგუნის დაცლა საჭირო იქნება წელიწადში ერთხელ.

კომპანია წყალს მოიხმარს საწარმოს ტერიტორიაზე არსებული ორი ჭაბურღილიდან. სკოპინგის ანგარიშის მიხედვით, სამეურნეო-საყოფაცხოვრებო (მათ შორის საშხაპეების და ავტომობილების რეცხვის შედეგად წარმოქმნილი წყალი) ჩამდინარე წყლის ჩაშვება ხდება საასენიზაციო ორმოში, საიდანაც გატანილი იქნება ხელშეკრულების საფუძველზე. საწარმოს ტერიტორიაზე მოწყობილია აგრეთვე სადრენაჟე კანალიზაცია.

ადმინისტრაციული წარმოების ეტაპზე 2019 წლის 5 ნოემბერს თეთრიწყაროს მუნიციპალიტეტის, სოფ. მარაბდას საჯარო სკოლის შენობაში გაიმართა ზემოაღნიშნული პროექტის სკოპინგის ანგარიშის საჯარო განხილვა. საჯარო განხილვას ესწრებოდნენ გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს, შპს „აშენდი აგრო საქართველოს“, შპს „გრინ ინდასტრის“, ადგილობრივი მუნიციპალიტეტის წარმომადგენლები და დაინტერესებული საზოგადოების წევრები. საჯარო განხილვაზე დამსწრეთა მხრიდან შენიშვნები შეეხებოდა ატმოსფერულ ჰაერის დაბინძურების საკითხებს, რაზეც შპს „გრინ ინდასტრის“ წარმომადგენელმა განმარტა რომ გზშ-ის ეტაპზე გაკეთდება ატმოსფერულ ჰაერში მავნე ნივთიერებათა გაბნევის ანგარიში უახლოეს მოსახლემდე და დადგინდება შესაბამისი ნორმები, ამასთან შეიზღუდება ისეთი ქმედებები როგორცაა მაგალითად ნაკელის გაფანტვა ქარიან ან წვიმიან პერიოდში და მისთ. სუნთან დაკავშირებით აღნიშნა, რომ ფეკალური მასები განთავსდება დახურულ ლაგუნაში. ადმინისტრაციული წარმოების ეტაპზე პროექტთან დაკავშირებით წერილობითი შენიშვნები/მოსაზრებები მოსახლეობის მხრიდან სამინისტროში არ დაფიქსირებულა.

სკოპინგის ანგარიშის თანახმად, შესწავლილ იქნა საპროექტო ტერიტორია. ჩატარებული კვლევითი სამუშაოების შედეგად მოხდა გარემოზე და ადამიანის ჯანმრთელობაზე მოსალოდნელი ძირითადი ზემოქმედების წყაროების, სახეებისა და ობიექტების იდენტიფიცირება.

სკოპინგის პროცედურის შედეგად განსაზღვრული და დადგენილი იქნა დაგეგმილი საქმიანობის გზშ-ს ანგარიშის მომზადებისათვის საჭირო კვლევების, მოსაპოვებელი და შესასწავლი ინფორმაციის ჩამონათვალი და გზშ-ს პროცესში დეტალურად შესასწავლი ზემოქმედებები.

გზშ-ს ანგარიშის მომზადებისათვის საჭირო კვლევების, მოსაპოვებელი და შესასწავლი ინფორმაციის ჩამონათვალი

- 1. გზშ-ს ანგარიში უნდა მოიცავდეს** „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის“ მე-10 მუხლის მე-3 ნაწილით დადგენილ ინფორმაციას;
- 2. გზშ-ს ანგარიშს უნდა დაერთოს** „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის“ მე-10 მუხლის მე-4 ნაწილით განსაზღვრული დოკუმენტაცია;
- 3. გზშ-ს ანგარიშში წარმოდგენილი უნდა იყოს** სკოპინგის ანგარიშში მითითებული (განსაზღვრული, ჩასატარებელი) კვლევების შედეგები, მოპოვებული და შესწავლილი ინფორმაცია, გზშ-ს პროცესში დეტალურად შესწავლილი ზემოქმედებები და შესაბამისი შემცირების/შერბილების ღონისძიებები;
- 3.1 გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის მე-10 მუხლის მე-2 ნაწილის შესაბამისად გზშ-ის ანგარიში ხელმოწერილი უნდა იყოს იმ პირის/პირების მიერ, რომელიც/რომლებიც მონაწილეობდა/მონაწილეობდნენ მის მომზადებაში, მათ შორის, კონსულტანტის მიერ.**

4. გზშ-ს ანგარიშში წარმოდგენილი უნდა იყოს:

- პროექტის აღწერა;
- პროექტის საჭიროების დასაბუთება;
- ტერიტორიის GIS კოორდინატები, Shp ფაილები;

- ფერმის გენერალური გეგმა (შესაბამისი ექსპლიკაციით);
- პროექტის ალტერნატიული ვარიანტები: შესაბამისი დასაბუთებით, მათ შორის არაქმედების ალტერნატივა, ობიექტების განთავსების ალტერნატიული ვარიანტები და გარემოსდაცვითი თვალსაზრისით შერჩეული დასაბუთებული ალტერნატივა;
- ფერმის ინფრასტრუქტურის დაშორება მოსახლეობასთან კონკრეტული მანძილების მითითებით;
- საქმიანობის ტექნოლოგიური სქემა და ტექნოლოგიური ციკლის აღწერა დეტალურად;
- საწარმოს ინფრასტრუქტურული ობიექტების, დანადგარებისა და ტექნოლოგიური მოწყობილობების აღწერა;
- საწარმოს ტერიტორიაზე დამატებითი ინფრასტრუქტურული ობიექტების აღწერა;
- საწარმოს ტერიტორიაზე არსებული სილოსების შესახებ ინფორმაცია;
- საკვების დამამზადებელი საწარმოს შესახებ ინფორმაცია;
- საწარმოს ტერიტორიაზე არსებული ლაგუნის დეტალური აღწერა (ტექნიკური პარამეტრები, ლაგუნის წყალგაუმტარი ფენის შესახებ ინფორმაცია);
- ლაგუნის დაცლის შესახებ ინფორმაცია (ლაგუნის დაცლის ტექნოლოგია);
- არსებული რეალობის გათვალისწინებით ინსინერატორების შესახებ დეტალური ინფორმაცია (ტექნიკური პარამეტრები, წარმადობა);
- ფერმის წყალმომარაგების შესახებ ინფორმაცია;
- საყოფაცხოვრებო-სამეურნეო წყლების მართვის საკითხები;
- საწარმოო, ჩამდინარე წყლების მართვის საკითხები დეტალურად;
- სანიაღვრე წყლების მართვის საკითხები;
- სკოპინგის ანგარიშში აღნიშნული სადრენაჟო სისტემის შესახებ დეტალური ინფორმაცია;
- სასაკლაოს შესახებ დეტალური ინფორმაცია (სასაკლაოში მიმდინარე საქმიანობის აღწერა);
- სასაკლაოში წარმოქმნილი ნარეცხი წყლებისა და ფერმაში წარმოქმნილი ფეკალური მასების ლაგუნაში მოხვედრის ამსახველი სქემა (მილგაყვანილობების სქემის გენერალურ გეგმაზე დატანა);
- ფერმის მიმდებარედ გამავალი სარწყავი არხის შესახებ ინფორმაცია;
- ფერმაში წარმოქმნილი ნარჩენების მართვის საკითხები აღწერა (სახიფათო ნარჩენების დეტალური აღწერა, ნარჩენების სახეების შესახებ ინფორმაცია, კოდი და დასახელება, ნარჩენების რაოდენობა);
- ინსინერაციის შედეგად წარმოქმნილი ნაცრის მართვის საკითხების **დაზუსტება**, დეტალური აღწერა. დროებითი განთავსების ობიექტის, უსაფრთხო დასაწყობების, განთავსების პირობების შესახებ დეტალური ინფორმაცია;
- წარმოქმნილი ნაცრის ზუსტი შემადგენლობის დადგენა, ანალიზის შედეგების საფუძველზე ნარჩენების კლასიფიცირება „სახეობებისა და მახასიათებლების მიხედვით ნარჩენების ნუსხის განსაზღვრისა და კლასიფიკაციის შესახებ“ საქართველოს მთავრობის 2015 წლის 17 აგვისტოს N426 დადგენილებით დამტკიცებული ტექნიკური რეგლამენტის მოთხოვნების შესაბამისად. სახიფათო ნარჩენად კლასიფიცირების შემთხვევაში, აღნიშნული ნარჩენების უსაფრთხო დასაწყობების საკითხი დროებითი შენახვის ობიექტზე „სახიფათო ნარჩენების შეგროვებისა და დამუშავების სპეციალური მოთხოვნების შესახებ“ საქართველოს მთავრობის 2016 წლის 29 მარტის N145 დადგენილებით დამტკიცებული ტექნიკური რეგლამენტის მოთხოვნების შესაბამისად;
- დეტალური ინფორმაცია ფერმაში წარმოქმნილი ფეკალური მასის (ნაკელის) მართვის საკითხების შესახებ. ამასთან ლაგუნაში ნაკელი დაფარულია (40 სმ) წყლის ფენით, შესაბამისად ლაგუნაში მოხვედრილი ნაკელი წარმოადგენს სველ

მასას. აღნიშნულიდან გამომდინარე გზშ-ის ანგარიშში დეტალურად უნდა იქნეს აღწერილი კომპანიის სასოფლო-სამეურნეო ნაკვეთებზე ნაკელის გაფანტვის ტექნოლოგია (ნაკელის ლაგუნადან ამოღება, გაშრობა (საჭიროების შემთხვევაში), გაფანტვა და ა.შ);

- ღორის ნაკელის სასუქად გამოყენების პრაქტიკის შესახებ ინფორმაცია;
- ფერმის ერთიანი გამწოვი სისტემის დეტალური აღწერა (გამწოვის ტიპი; პარამეტრები; ეფექტურობა);
- ბიოუსაფრთხოების შესახებ ინფორმაცია;
- დავარდნილი (მკვრდარი) ღორების შესახებ ინფორმაცია;
- ექსპლუატაციის ავარიული (ღორების დაავადების/დახოცვის) შეწყვეტის შემთხვევაში შემდგომი ქმედებების შესახებ დეტალური ინფორმაცია.

5. პროექტის განხორციელების შედეგად გარემოზე მოსალოდნელი ზემოქმედების შეფასება გარემოს თითოეული კომპონენტისათვის:

- ზემოქმედება ატმოსფერულ ჰაერზე საწარმოს საქმიანობის ეტაპზე, ემისიები, გაფრქვეული მავნე ნივთიერებები, გაფრქვევის ნორმები, გაბნევის ანგარიში, ატმოსფერულ ჰაერში მავნე ნივთიერებათა გაფრქვევის წყაროები (გენგეგმაზე მითითებით), ატმოსფერულ ჰაერზე ზემოქმედების პრევენციული ღონისძიებები. ატმოსფერულ ჰაერში გაფრქვეულ მავნე ნივთიერებათა ზღვრულად დასაშვები გაფრქვევის ნორმების პროექტი;
- ატმოსფერულ ჰაერში გაფრქვეულ მავნე ნივთიერებებზე მონიტორინგის განხორციელების საკითხები (ინსტრუმენტული გაზომვა, შესაბამისი მოწყობილობებით ონლაინ რეჟიმში გაზომვა და სხვა);
- ხმაურის გავრცელება და მოსალოდნელი ზემოქმედება, შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებები;
- ფონური მდგომარეობის შეფასება;
- კუმულაციური ზემოქმედება და ზემოქმედების შედეგების შეფასება მიმდებარე ობიექტების გათვალისწინებით (ატმოსფერული ჰაერი, ხმაური და სხვა);
- საწარმოს ტერიტორიაზე სუნის წარმომქმნელი პოტენციური წყაროების გამოვლენა, ხოლო აღნიშნული წყაროს იდენტიფიცირების შემთხვევაში დამატებითი შემარბილებელი ღონისძიებების განსაზღვრა. ფერმის ტერიტორიაზე წარმოქმნილი სუნის გავრცელების პრევენციული ღონისძიებები;
- ნარჩენების მართვის საკითხები, ნარჩენების მართვის გეგმა, ნარჩენების წარმოქმნით და გავრცელებით მოსალოდნელი ზემოქმედება, შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებები;
- გრუნტის დაბინძურების საკითხები;
- ზემოქმედება მიწისქვეშა/გრუნტის წყლებზე, შესაბამისი შემარბილებელი/საკომპენსაციო ღონისძიებები;
- ბიოლოგიურ გარემოზე ზემოქმედება, ზემოქმედების შეფასება და შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებები;
- ზემოქმედება და ზემოქმედების შეფასება სოციალურ-ეკონომიკურ გარემოზე, ჯანმრთელობასა და უსაფრთხოებასთან დაკავშირებული რისკებსა და შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებები;
- **შემარბილებელი ღონისძიებების გეგმა-გრაფიკი** (გარემოზე ზემოქმედების თავიდან აცილებისა და შემარბილებელი ღონისძიებების გეგმა, რომელიც შემუშავდება საუკეთესო ხელმისაწვდომი ტექნიკის პრაქტიკის გამოყენებით);
- **განსახორციელებელი მონიტორინგის გეგმა** (საკონტროლო წერტილების განსაზღვრით);
- გზშ-ს ფარგლებში შემუშავებული ძირითადი დასკვნები და საქმიანობის პროცესში განსახორციელებელი ძირითადი ღონისძიებები;
- ავარიულ სიტუაციებზე რეაგირების დეტალური გეგმა;

- ანგარიში წარმოდგენილი უნდა იქნეს წინამდებარე დასკვნით გათვალისწინებული სტრუქტურის შესაბამისად.

- ❖ გზმ-ს ანგარიშში წარმოდგენილი უნდა იყოს ინფორმაცია სკოპინგის დასკვნით გათვალისწინებული საკითხების შესაბამისად (ერთიანი ცხრილის სახით).

დასკვნითი ნაწილი:

სკოპინგის დასკვნის მიღების მიზნით სამინისტროში შპს „აშენდი აგრო საქართველოს“ მიერ წარმოდგენილ მელორეობის ფერმის, ცხოველთა სასაკლავოს და ცხოველური ნარჩენების ინსინერატორის პროექტზე **სავალდებულოა გზმ-ის ანგარიში მომზადდეს** წინამდებარე სკოპინგის დასკვნით გათვალისწინებული კვლევების, მოსაპოვებელი და შესასწავლი ინფორმაციის და წარმოსადგენი დოკუმენტაციის მიხედვით.